

[P^{er} Hækkerup.]

momenter, at det ville være hverken rimeligt eller forsvarligt at drage letsindige slutninger. Den sidste måneds valutafremgang tyder på en afsvækkelse af tempoet i forbedringen, og jeg kan derfor være ganske enig med Frederiksborg Amts Avis, der i mandags i nogle betragtninger over valutastillingen erklærede — hvis jeg må have lov at citere —:

„Alle ved af bitter erfaring, at vi må tage vilkårene udefra, som de er. Dette betyder ikke netop, at vi af denne grund skal lade stå til. Det betyder faktisk det modsatte, at vi skal være forberedt på, at det vender.“

Jeg kunne ønske mig, at disse forsigtige betragtninger i det ansete venstreblad ville præge oppositionens politik. Desværre er der vel næppe grund til at forvente noget sådant. Oppositionspartierne har hidtil med deprimerende fantasiløshed krævet standsning af stabiliseringslånets opkrævning. Jeg tvivler på, at det er klogt at ændre den politik, der har været med til at fremkalde valutaforbedringen, især hvis man, som den konservative ordfører, det ærede medlem hr. Poul Møller, mener, at der er risiko for, at nye vanskeligheder sætter ind.

Selv ikke den mest skeptiske kan bestride, at regeringen og regeringspartierne har opnået opfyldelsen af korttidsprogrammet. Men dermed er også tilvejebragt en af de vigtigste forudsætninger for regeringens langtidsprogram, der går ud på at forøge produktion og beskæftigelse og dermed muliggøre en fortsat stigning i vor levestandard. Den måde, hvorpå regeringens korttidsprogram blev virkeliggjort — jeg tænker på gennemførelsen af de indirekte afgifter og det stærkt forkætrede stabiliseringslån — har medført, at vi for første gang siden krigen har oplevet en forbedring i valutastillingen, uden at det er gået ud over produktion og beskæftigelse. Jeg skal ikke bestride, at den første periode efter kriselovgivning medførte en tendens til nedgang i produktion og beskæftigelse og en stigning i arbejdsløsheden; men i de sidste 4-5 måneder har dette billede ændret sig, således at vi i det sidste par måneder har haft en lavere arbejdsløshed end i de foregående 3 år og allerede i august måned

atter nåede op på samme industriproduktion som et år tidligere.

Netop på baggrund af denne udvikling står landet i dag i en betydelig bedre økonomisk situation end for halvandet år siden og dermed også med bedre muligheder for at virkeliggøre langtidsprogrammets mål: en øget produktion og beskæftigelse. Under det nuværende økonomiske system, der i overvejende grad er bestemt af liberalistiske økonomiske synspunkter og karakteriseres ved den privatkapitalistiske produktionsmetode, er det i første række det private erhvervslivs og det private initiativs opgave og ansvar at sætte produktion og beskæftigelse i vejret. Staten og samfundet skal søge at tilrettelægge vilkårene således, at klimaet for det private initiativ stimulerer en udvikling i den ønskede retning. Dette har i høj grad været tilfældet, hvilket fremgår af en sammenligning med forholdene for 1-1½ år siden. Takket være de gennemførte kriseforanstaltninger er den samlede opsparing vokset, ikke blot den offentlige opsparing over statens budget, men også — og stik i strid med oppositionens spådomme ved kriselovens gennemførelse — den private opsparing. Banker og sparekasser har haft en stigning i deres indlån som måske aldrig tidligere. Fra 1. juli 1957 til 30. juni 1958 er bankernes og sparekassernes indskud — som overvejende er egentlig opsparing — vokset med knap 1 200 mill. kr. Året før var det tilsvarende tal godt 700 mill. kr., og i 1955-56 var tallet ca. 550 mill. kr. Denne stærkt stigende private opsparing sammen med den forbedrede valutastilling har medført en lettelse på penge- og kapitalmarkedet, som foreløbig er resulteret i et fald i renten på langvarige lån på ca. 1½ pct. og i bankernes udlånsrente på 1 pct. Det betyder, at det kapitalsøgende erhvervsliv ikke blot har meget lettere ved at skaffe sig kapital, men også kan skaffe sig den på væsentlig lempeligere vilkår. I takt med den øgede opsparing er derfor også investeringerne vokset, igen stik i strid med, hvad oppositionen spåede. Medens de industrielle investeringer i 1956 androg godt 500 mill. kr., voksede de i 1957 til godt 700 mill. kr. Det skal naturligvis erkendes, at stabiliseringslån kun i begrænset om-